

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
ВШТІП Академія прикладних наук у Познані (Польща)
Університет третього віку у Громадці (Польща)
Університет економіки у Бидгощі (Польща)
Економіко-гуманітарний університет у Варшаві (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Познанський університет економіки та бізнесу (Польща)
Гартмут Дюбек Товариство економічного і структурного розвитку з обмеженою
відповідальністю (Німеччина)
Хмельницький національний університет
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗВО «Подільський державний університет»
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Державний біотехнологічний університет м. Харків

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції
**«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне
забезпечення»**

Бережани – 2023

УДК 654.071

*Рекомендовано Вченою радою ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 3 від 31.10. 2023 року)*

Рецензенти:

*І. Ф. Баланюк, доктор економічних наук, професор
М. В. Диха, доктор економічних наук, професор
А. Д. Чикуркова, доктор економічних наук, професор*

Редакційна колегія:

д.е.н., професорка Д. І. Шеленко (голова); dr. n. sp. Grzegorz Konieczny (замісник); dr. n. e. Paulina Kolisnichenko, к.е.н., доцентка Т. О. Гуренко; к.е.н. М. Р. Куляк; к.е.н., доцентка М. С. Пономарьова; к.е.н., доцентка Г. М. Македон.

Відповідальна за випуск:

докторка економічних наук, професорка С. М. Судомир

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Запоріжжя: ФО-П Однорог Т.В., 2023. С. 368.

У збірнику вміщено матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції **«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»**, що відбулася 18 жовтня 2023 року у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут».

Збірник охоплює основні напрями інженерно-економічних наук.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

@ ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Герчанівська Світлана, Завойовський Віталій	Організаційно-економічні аспекти розвитку аграрного підприємництва	115
Гурська Ірина, Ціп Микола	Організаційно-економічні аспекти функціонування ринку зерна в Україні	117
Жибак Мирон, Гранківська Софія	Оцінка інноваційно-інвестиційного забезпечення безпеки підприємств та аграрного сектору України	119
Жибак Мирон, Савка Володимир	Розвиток органічного сільськогосподарського виробництва	121
Жибак Мирон, Федорчук Віталій	Організаційно-економічні засади розвитку сільських територій	123
Жибак Мирон, Петрушко Андрій	Розвиток підприємства як соціально-екологічної системи в умовах нестабільності	125
Жибак Мирон, Максим'юк Андрій	Управління еколого-економічною діяльністю підприємств олійно-жирової промисловості	126
Крамаренко Ілона	Державне регулювання та стратегічне управління підприємств малого агробізнесу	128
Кулаєць Марія, Вдовин Вікторія	Сучасний стан та перспективи розвитку реалізації державної молодіжної політики на місцевому рівні	130
Кулаєць Марія, Соколовська Алла	Реалізація принципів партисипативної демократії у процесі прийняття управлінських рішень	132
Літвінов Віталій	Матеріальне стимулювання трудового потенціалу в підприємствах аграрного сектору	134
Лисянський Сергій	Державні важелі та маркетингова політика на ринку ветеринарних препаратів	136
Македон Галина	Ринок праці України в умовах війни	138
Прус Юрій	Підходи до формування економічної безпеки сільськогосподарського землекористування	140
Сахацький Микола, Скрипник Василь, Савчук Марія	Використання штучного інтелекту в агропромисловому виробництві	142
Тимченко Андрій	Економічний механізм та пріоритети підприємництва в системі агробізнесу	145
Назаренко Сергій	Основні маркетингові аспекти управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств сфери агробізнесу	147
Судомир Світлана, Бернатович Олег	Управління біоресурсами в аграрному секторі економіки	149
Судомир Світлана, Костельний Сергій	Моделі оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств	151

матеріалів). Якщо зберігатиметься тенденція щодо розвитку сфери ІТ, зросте попит на фахівців цієї галузі. У повоєнні часи значним буде попит на медичних працівників. Однак, з огляду на масштаби руйнувань промислових підприємств і тривалість відновлення зруйнованих потужностей, попит на працівників промислових видів діяльності певний час буде порівняно слабким.

Потрібно сформулювати основні принципи й напрями оновленої політики зайнятості повоєнної економіки, що міститиме три основні напрями:

- перший напрям, зорієнтований на екстрене забезпечення зайнятості та доходів за умов стабілізації безпеки та соціогуманітарної ситуації для груп осіб, що найбільше постраждали від війни;

- другий напрям, що передбачає створення умов для відновлення економіки приймаючих громад;

- третій напрям, що визначає загальнодержавну політику створення й розвитку робочих місць, яка має ґрунтуватися на принципах концепції гідної праці, а також сприяти розбудові інституційної спроможності ринку праці та соціального діалогу на національному рівні.

Список використаних джерел:

1. Борщевський В. «Європейський Китай»: якою може стати економіка України після війни. URL: <https://zahid.espresso.tv/evropeyskiy-kitay-yakoyu-mozhe-stati-ekonomika-ukraini-pislya-viyni> (дата звернення: 13.10.2023).

2. Діагностування стану українського бізнесу під час повномасштабної війни Росії з Україною : Аналітичний звіт Gradus Research Company. URL: https://gradus.app/documents/188/BusinessInWar_Gradus_KSE_Report_30032022_ua.pdf (дата звернення: 11.10.2023).

3. Центр Разумкова [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://razumkov.org.ua/>.

Юрій ПРУС,

к.е.н., доцент, начальник науково-дослідної частини
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного,
м. Запоріжжя,
Україна

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Формування економічної безпеки сільськогосподарського землекористування базується на різних концептуальних підходах та стратегіях, які допомагають забезпечити сталість та ефективність сільськогосподарських підприємств та розвиток сільських територій країни. Наші дослідження дозволяють виділити наступні підходи:

аграрний підхід базується на розвитку сільськогосподарського сектору як основи економічної та продовольчої безпеки країни. Він включає в себе підтримку сільськогосподарських виробників, збільшення продуктивності та підвищення якості сільськогосподарської продукції. Це може відбуватися шляхом диверсифікації сільськогосподарської діяльності та впровадження стійких методів сільського господарства, які допомагають підтримувати родючість ґрунту та зменшувати витрати на виробництво, що забезпечує довгострокову економічну безпеку. Також значну роль у забезпеченні економічної безпеки землекористування відіграють державна політика, субсидії та програми підтримки, що зокрема включають стабілізацію цін та програми допомоги. Розвиток сільськогосподарського дорадництва забезпечить навчання аграріїв передовим практикам і сучасним методам ведення сільського господарства, що може покращити їхні навички та стійкість, сприяючи довгостроковій економічній безпеці. Важливим є забезпечення можливості аграріям отримувати доступні кредити і фінансові послуги, що дозволить їм протистояти фінансовим потрясінням.

екологічний підхід зосереджений на сталому використанні природних ресурсів і охороні довкілля. Він включає в себе впровадження екологічно чистих технологій та практик у сільському господарстві, наприклад, зменшення використання хімікатів і захист біорізноманіття, що може забезпечити довгострокову економічну життєздатність сільськогосподарських систем. Враховуючи зростаючі виклики, пов'язані зі зміною клімату, важливе значення для економічної безпеки має адаптація до змін погодних умов і пом'якшення ризиків, пов'язаних із цим.

регіональний підхід – передбачає врахування специфіки регіону в плануванні та розвитку сільськогосподарського землекористування, а розвиток сільських територій та підтримка місцевих ініціатив може сприяти підвищенню економічної безпеки.

інноваційно-інвестиційний підхід передбачає використання новітніх технологій, наукових досліджень та інновацій у сільському господарстві для збільшення продуктивності і конкурентоспроможності. Інвестиції в сільськогосподарську інфраструктуру та впровадження сучасних технологій, наприклад, точне землеробство, зрошувальні системи та засоби механізації/автоматизації, можуть підвищити продуктивність, зменшити витрати та покращити економічну безпеку. В цьому відновленні важливим є постійне проведення аграрними університетами досліджень, направлених на інновації в сільському господарстві, що дозволить отримати нові, більш стійкі сорти культур, методи боротьби зі шкідниками та методи ведення сільського господарства, які забезпечать підвищення рівня економічної безпеки.

соціальний підхід спрямований на підвищення якості життя сільського населення і підтримку соціальної інфраструктури в сільських районах.

інституціональний підхід передбачає проведення реформи у сфері земельних відносин, що сприяють ефективному розподілу та використанню сільськогосподарських земель. В цьому відношенні земельна реформа та

запровадження ринку купівлі-продажу ділянок для товарного сільськогосподарського виробництва дозволяє забезпечувати чіткі права власності та користування, що сприяє відповідальному управлінню землею. Безпечно землеволодіння та права власності забезпечують аграріям довгострокову економічну безпеку, стимулюючи інвестиції в землю та виробничу інфраструктуру.

міжнародний підхід передбачає, що співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями може грати важливу роль у забезпеченні економічної безпеки сільськогосподарського сектору через доступ до ринків і інвестиції.

Кожен з цих підходів є важливим для формування економічної безпеки сільськогосподарського землекористування, може варіюватися залежно від конкретних умов і завдань кожної країни чи регіону. Ці підходи переплітаються і діють в комплексі, вимагаючи об'єднання зусиль аграріїв, уряду та дослідників для досягнення стійкого і високоефективного аграрного сектору країни.

Список використаних джерел:

1. Прус Ю.О. Економічна безпека аграрних підприємств в умовах захоплення земель / Ю. О. Прус // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Т.І. Яворської. – Запоріжжя: Вид-во во ТОВ «Науково-виробнича компанія «Інтер-М», 2022. – № 2 (46). – С. 143-152.

2. Natalia V. Trusova, Ivan V. Svytnous, Yurii O. Prus, Olesia Yu. Havryk & Andriy V. Ivanovskiy. Assessment of agricultural lands as the basis of Ukraine's food supply // International Journal of Environmental Studies. 80(2), pp. 334-347. Published online 08 Dec 2022. <https://doi.org/10.1080/00207233.2022.2147709>.

Микола САХАЦЬКИЙ,

д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту і маркетингу
Одеська державна академія будівництва та архітектури,

Василь СКРИПНИК,

д.т.н., професор, заступник директора з навчальної роботи
ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»,

Марія САВЧУК,

здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»
спеціальність «Облік і оподаткування»

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Новітні тенденції використання штучного інтелекту (ШІ) в агросекторі, які в комплексі сприяють розширенню факторів виробництва та реалізації продукції, стають запорукою розвитку й процвітання будь-якого

**«СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОЇ СФЕРИ: ІНЖЕНЕРНО-
ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Сталий
розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»: Запоріжжя:
ФО-П Однорог Т.В., 2023. С. 368**

Електронне видання. Формат 60*84/16

Умовні друковані аркуші 23. Замовлення № 3785

Видано та надруковано ФО-П Однорог Т.В. 72313, м. Запоріжжя; Тел. (098) 243 96 51

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виробників і розповсюджувачів видавничої продукції від 29.01.2013 р.

серія ДК № 4477